

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 8. 2025, č. j. 10.01-000354/23-0009, ze dne 29. 8. 2025, č. j. 10.01-000400/25-0004, a ze dne 2. 9. 2025, č. j. 10.01-000399/25-0005, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 15 A 126/2025, o návrhu žalobce na přikázání věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem,

t a k t o :

- I. Žalobce **se osvobozuje** od soudních poplatků pro řízení o návrhu žalobce na přikázání věci soudu jinému než místně příslušnému vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nad 167/2025.
- II. Věc vedená u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 15 A 126/2025 **se přikazuje** Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označených rozhodnutí žalované, kterými mu neurčila advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Požádal o ustanovení advokáta a osvobození od soudních poplatků. Současně navrhl, aby věc byla delegována ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, kam je schopen se dostavit s matkou, o kterou celodenně pečuje, která již není schopna cestovat do Prahy a současně ji žalobce nemůže nechat doma samotnou či jinak svěřit cizí osobě s ohledem na její psychiatrickou diagnózu. Tuto péči nelze zajistit jinak.

[2] Žalovaná ve vyjádření k návrhu žalobce ze dne 24. 10. 2025 uvedla, že trvá na projednání věci Městským soudem v Praze, když zároveň žalobce dopředu avizuje omluvu z případného ústního jednání ve věci. Toto své vyjádření doplnila podáním ze dne 29. 10. 2025, v němž uvedla, že je na žalobci, aby své tvrzení o nutnosti celodenní péče o svou matku prokázal. Mají-li být rozhodnutí žalované podrobeny soudnímu přezkumu jiným než místně příslušným správním soudem, musí pro to být skutečně vážné důvody. Výjimečně by žalovaná absolvovala jednání ve věci samé i u jiného ze správních soudů – žalobce totiž tvrdí, že z jednání u Městského soudu v Praze by se omluvil, zatímco na pobočku Krajského soudu v Ústí nad Labem v Liberci by se dostavil.

[3] Městský soud v Praze dne 7. 11. 2025 spis předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o návrhu na žalobce na přikázání věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci.

[4] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval povinností žalobce zaplatit soudní poplatek. Podle položky č. 24 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je totiž návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti zpoplatněn částkou 1.000 Kč.

[5] Žalobce již v žalobě požádal o osvobození od soudních poplatků. Předložil prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, v němž uvedl, že žije v domácnosti společně se svou matkou, jejich příjem tvoří pouze příspěvek na péči ve výši 27.000 Kč za péči o matku ve 4. stupni závislosti a starobní důchod matky ve výši 14.631 Kč. Nemá příjem či výnos z majetku, bankovní účet či zůstatek na účtu ani úspory. Má půjčku u věřitele RCV, s.r.o. ve výši 114.393,75 Kč (splácí soudnímu exekutorovi 10.000 Kč měsíčně) a dluh u Ministerstva spravedlnosti České republiky ve výši 300 Kč bez nákladů exekuce (cca 7.000 Kč). Oba dluhy jsou exekučně vymáhány. Nájemné v bytě a zálohy na energie činí 3.503,50 Kč. Péče o matku vyžaduje 24 hodinovou dostupnost a je finančně náročná. Placená péče je poskytována v rozsahu 9 hodin denně při ceně za 1 hodinu péče 150 Kč. Uvedl, že plní vyživovací povinnost ve výši 20.000 Kč.

[6] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), věty první a druhé, *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

[7] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že osobní, majetkové a výdělkové poměry stěžovatele odůvodňují plné osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., neboť finanční prostředky, které má žalobce měsíčně k dispozici, jsou v podstatě stejné, jako jeho výdaje. Osvobodil proto žalobce od soudních poplatků pro řízení o návrhu žalobce na přikázání věci jinému krajskému soudu než místně příslušnému vedenému v této věci u Nejvyššího správního soudu.

[8] Nejvyšší správní soud se dále zabýval návrhem žalobce na přikázání věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Jedná se o návrh na tzv. delegaci vhodnou.

[9] Podle § 9 odst. 2 s. ř. s. *Nejvyšší správní soud může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.*

[10] Jak vyslovil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003-26, č. 305/2004 Sb. NSS, *„delegace vhodná představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu*

pokračování

a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu, určenou procesními předpisy, je zapotřebí vnímat jako základní pravidlo, které je promítnutím jisté dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jejími jednotlivými články stanovené tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí. Proto při rozmanitosti věcí projednávaných soudy jsou kritéria určení místní příslušnosti stanovena různě (vedle bydliště či sídla žalovaného účastníka řízení např. pracoviště; umístění nemovitosti; platební místo; bydliště nezletilého dítěte; tam, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody; bydliště navrhovatele ve věcech důchodového pojištění; místo spáchání trestného činu, apod.). V některých případech zákon dokonce stanoví výlučnou místní příslušnost některého soudu a vyjadřuje tím požadavek soustředění agendy určitého druhu na místo, kde jsou např. nejlepší předpoklady pro specializaci soudců a tudíž kvalitní rozhodování.

[11] *Případné přikázání věci jinému soudu je výjimkou z tohoto pravidla, kterou je nezbytné vykládat restriktivně. Jde o postup nestandardní a mimořádný; znamená upřednostnění některého z více hledisek spoluurčujících kritérium příslušnosti za situace, kdy zákon používá značně neurčitý pojem »vhodnosti pro rychlost a hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu«. Jeho předpokladem je existence takových okolností, které umožní po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci jiným než podle zákona místně příslušným soudem, a to včetně požadavku procesní ekonomie. Při posuzování toho, zda jsou dány důvody pro delegaci vhodnou, nelze tedy vycházet pouze z jediného hlediska, nýbrž je nezbytné posuzovat případ komplexně. Důležité může být v konkrétním případě i stanovisko účastníků řízení. Přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu představuje rovněž průlom do zásady perpetuatio fori, podle níž jsou pro určení příslušnosti až do skončení řízení rozhodné skutečnosti, které tu byly na počátku řízení.“*

[12] Žalobce své tvrzení, že celodenně pečuje o svou matku, doložil rozhodnutím Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Liberci ze dne 13. 10. 2016, č. j. 122013/2016/LIB, sp. zn. SZ/82157/2013/AIS-SSL. Z tohoto rozhodnutí totiž vyplývá, že matka žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb posuzovaných podle § 9 zákona o sociálních službách, a proto je podle § 8 odst. 2 téhož zákona považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV – plná závislost. Nutnost péče o závislou osobu již Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako důvod pro delegaci vhodnou podle § 9 odst. 2 s. ř. s. již např. v usnesení ze dne 22. 6. 2004, č. j. Nad 87/2004–25, v němž byla jedním z žalobců matka osobně pečující o dvě nezletilé děti, přičemž mladšímu byl necelý rok.

[13] V návaznosti na výše uvedené a s přihlédnutím k tvrzení žalobce, že svou matku nemůže nechat doma samotnou či jinak svěřit cizí osobě s ohledem na její psychiatrickou diagnózu, shledal Nejvyšší správní soud celodenní péči žalobce o jeho matku důležitým důvodem opodstatňujícím delegaci vhodnou podle § 9 odst. 2 s. ř. s. Proto z důvodu vhodnosti přikázal předmětnou věc k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

[14] Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že si je vědom toho, že žalobce navrhl delegaci vhodnou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Soudní řád správní však neumožňuje věc přikázat přímo pobočce soudu. V rozvrhu práce Krajského soudu v Ústí nad Labem je v bodu 4 komentáře ke správnímu úseku mimo jiné uvedeno, že

„pokud je rozhodným místem pro určení příslušnosti soudu sídlo správního orgánu, který má působnost pro Ústecký i Liberecký kraj zároveň (např. Oblastní inspektorát práce pro Ústecký a Liberecký kraj, inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v Ústí nad Labem), příslušnost pracoviště Ústí nad Labem či pobočky v Liberci k projednání věci se určí podle bydliště či sídla žalobce (navrhovatele), nebo místa, kde je žalobce (navrhovatel) hlášen k pobytu v Ústeckém či Libereckém kraji.“ Žalovaná je správním orgánem s působností pro Ústecký i Liberecký kraj zároveň, bydliště žalobce je v Liberci, a proto je podle výše cit. části rozvrhu práce Krajského soudu v Ústí nad Labem k projednání věci příslušná pobočka v Liberci.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu